

IV. **TANULMÁNYOZZUK A SZOVJET HADSEREG TAPASZTALATAIT**

A KATONÁK NEVELÉSE A KATONAI ESKÜ IRÁNTI HŰSÉG SZELLEMEBEN

(A. Kalicsnyikov százados cikke nyomán)

A katonai eskü szavai azért olyan érthetők, közvetlenek, és kedvesek minden szovjet katonának, mert összesűrített formában tükrözik vissza legtisztább gondolataikat, legegyszerűbb érzéseiket. Az eskü összhangban van a szovjet emberek világszemléletével, akik gyermekkoruktól a hazához való odaadás és hűség szellemében nevelkedtek, összhangban van Lenin és Sztálin nagy Pártja ügyével.

A katonai eskü szavai visszatükrözik azokat a szocialista társadalom tagjaira jellemző erkölcsi vonásokat, amelyek megtalálhatók minden szovjet családban, a lenini komszomol soraiban, üzemekben, vagy kolhozokban — és mindenütt, ahol a Szovjetunió ifjú polgárai nevelkednek, tanulnak és dolgoznak. A Bolsevik Párt és a Komszomol a szovjet embert magas rendű erkölcsi tulajdonságokra neveli: becsületességre, fegyelmességre, a munkához és tanuláshoz való lelkiismeretes viszonyra, bátorságra, valamint a haza szabadságáért és függetlenségéért való önfeláldozásra.

Igy készítik elő az ifjú szovjet embereket, a nevelés minden módszerével legszentebb kötelességük teljesítésére, a szocialista haza védelmére.

A katonai szolgálat a szovjet emberekkel szemben különleges nagy igényeket támaszt, melyek a haza védelmével kapcsolatos különleges kötelezettségekből következnek. A Bolsevik Párt, a szovjet állam és a nép által támasztott ezen követelmények, melyek meghatározzák a szovjet ember erkölcsi tulajdonságait, a katonai esküben vannak lefektetve.

A katonának az eskü iránti hűségre való nevelése egyet jelent a magasrendű jellemvonások állhatatos fejlesztésével és erősítésével, jelenti a szükséges katonai és politikai képzettség megadását, jelenti azoknak az értékes tulajdonságoknak beléjük oltását, amelyek a legnehezebb katonai feladatok végrehajtásához szükségesek.

A Szolgálati Szabályzat arra kötelezi az összes parancsnokokat, hogy alárendeltjeikben fejlesszék és tudatosítsák a katonai eskü szent és sértethetetlen voltát, neveljék őket a katonai szolgálat becsületes ellátására, bátorságra, kitartásra, leleményességre, valamint arra, hogy saját erejüket és életüket nem kímélve készek legyenek a haza ellenségeivel való harcra a végső győzelemig.

A szovjet katonai szolgálat és fegyelem alapja a katonai feladatok iránt tanusított önfeláldozó és öntudatos, odaadó magatartás, valamint a szolgálat nemes és magas szociális céljainak megértése.

„A vöröskatonának és a vöröstengerésznek mindenekelőtt tudnia kell, hogy óriási emberi értékekért, a nagy szocialista hazáért, népének életéért és boldogulásáért, milliányi testvére szabadságáért és jobb sorsáért folyó harcra készül“ — mondotta M. I. Kalinin 1940-ben. Kizárólag ezek az eszményi célok, valamint a védett ügy igazságosságába vetett hit képes mind a vöröskatonákba, mind a vöröstengerészekbe beoltani azt a tulajdonságot, amit mi hősiességnek nevezünk.

A katonák kommunista meggyőződésre való nevelése, a forró hazaszeretet érzésének fejlesztése bennük, valamint a kötelességeik kifogástalan és becsületes végrehajtására való ösztönzés hathatósan biztosítja a katonai és politikai kiképzés eredményességét, a fegyelem megerősödését és fokozza a csapatok harckészségét. Mindez a személyi állomány politikai és katonai nevelésének helyes megszervezésével érhető el. Ennek a hatalmas és sokoldalú munkának központját a században találhatjuk meg és alappillére — a politikai foglalkozás.

A politikai foglalkozások során első a „katonai eskü szent és sérthetetlen követelményei” megmagyarázása. Ennek az anyagnak a segítségével ismerik fel a katonák az eskü jelentőségét és követelményeinek lényegét. A következő tananyagok kiszélesítik és elmélyítik a katonák ismereteit a katonai kötelességek becsületes elvégzésével kapcsolatban.

A Nagy Honvédő Háborúval kapcsolatos kérdések tanulmányozása hatalmas lehetőségeket nyújt mind a parancsnokoknak, mind a politikai tisztoknak a katonai eskü lelkesítő erejének ábrázolására, valamint lehetőséget nyújt annak a megismertetésére, hogy milyen bátran, okosan, méltósággal és becsülettel, saját vérüket és életüket nem kímélve védtek meg a szovjet katonák az elmúlt háborúban hazájuk becsületét, szabadságát és függetlenségét és hogyan érték el az ellenség fölötti végső győzelmet.

A haza iránti kötelesség, valamint a katonai kötelességteljesítés ragyogó példaképe — Nikoláj Gasztelló, Alexander Mátrozov, Jurij Szmirnov, a 28 Panfilov-gárdista és a Nagy Honvédő Háború több ezer hőse. A politikai foglalkozások a haza védelmével kapcsolatos izgalmas hősi példák felelevenítésén felül, lehetőségeket nyújtanak azoknak az indító okoknak az ismertetésére is, melyek a haza védelmében hőstettekre serkentették a hősokeket.

Milyen mély értelmet láthatunk Alexánder Mátrozov gárdista nagyszerű tetteiben, aki tulajdon testével takarta el az ellenséges erők lövészeit. A komszomol ifjú hőstette fényes tükörképe azoknak a magasrendű erkölcsivonásoknak, melyek a szocialista ország katonáját jellemzik. E hőstett az ellenséggel vívott harc értelmének világos felismeréséből fakadt, bizonyítéka az egyéni felelősség teljes felismerésének a haza védelméért folyó harcban, amely utolsó csepp vérét is kész feláldozni a haza igaz ügyéért.

Sztálin elvtárs, Alexánder Mátrozov önfeláldozó cselekedetét nagy hőstettnek nevezte, mely a katonai dicsőség és hősiesség örök példaképeül szolgál valamennyi szovjet katona számára. A politikai foglalkozások vezetői magas kötelességek a katonákkal megismertetni ennek a dicső hőstettnek a magasrendű voltát, valamint a Sztálin elvtársnak e hőstettel kapcsolatos méltóságát. A mindennapi katonai élet arról tanuskodik, hogyha a politikai foglalkozás vezetői világosan rámutatnak az eskü követelményeinek lényegére, akkor a katonák tudása konkrétabb és szilárdabb lesz. Ez erősen megmutatkozik a katonáknál az öntudat emelkedésében és a kötelességeik fokozott

teljesítésében. Tisztjeink azonban néha túlságosan elvont formában foglal-koznak az eskü jelentőségével anélkül, hogy szoros kapcsolatba hoznák az alosztály és a katonai szolgálat mindennapi életével. Ilyen esetekben, egyes katonák ismeretei az eskü lényegét illetően egészen felületesek és formálisak maradnak. Ez bizonyítja az elméleti színvonal állandó fokozásának, a poli-tikai előadó helyes előadásmódjának fontosságát és megköveteli azoknak az alapkövetelményeknek mélyebb és népszerűbb megvilágítását, amelvek az egész katonai élet felépítését meghatározzák.

A katonai eskü iránti hűségre való nevelés kérdését nem lehet csupán a politikai foglalkozásokra korlátozni. Ezt a célt szolgálják a politikai nevelő munka egyéb formái is, mindenek előtt az előadások, beszámolók, gyűlések, műsoros előadások. A politikai nevelő munka terén ott érhetők el a legnagyobb eredmények, ahol ezt a munkát tervszerűen vezetik. Pld. a V. szds. parancsnoksága alatt álló egység-nél a tisztek és a pártaktívák több előadást tartottak, amelyek teljes mértékben felölelték a katonai eskü tartalmának lényegét. Néhány előadás címe ebből a sorozatból: „Légy becsü-letes, bátor és fegyelmezett“, „Lelkiismeretesen tanulmányozzuk a katonai szabályzatokat“, „Éber-en örködünk a katonai és állami titkok felett“, „A katonai eskü megsértése — legsúlyosabb vétek a hazával szemben“. stb. A beszédek irányvonalát az alosztályparancsnok adta meg és azokat a Nagy Honvédő Háború gazdag tapasztalatai, valamint az alosztály életéből vett konkrét események alapján dolgozták ki. Az eskü követelményeiről beszélve, a tisztek és kommunista népnevelők gyakorlati és tanulságos példák-on mutattak rá a szolgálat helyes teljesítésére és rámutattak a hibákra is. Ter-mészetesen mindez az előadásoknak konkrét jelleget adott.

A katonai eskü propagandájának nemcsak az a célja, hogy tudatosítsa a katonákban e fontos okmány-nak az értelmét, hanem az is, hogy meg-tanítsa őket a benne lefektetett követelmények gyakorlati teljesítésére.

Igy például ahhoz, hogy a katonák mindennapi életükben megvaló-sítsák és teljesítsék az esküben foglalt katonai éberséggel kapcsolatos köve-telményeket, feltétlenül rá kell mutatni a szovjet törvényekre az állami tit-kok kifecsegésével kapcsolatban, valamint részletesen meg kell magyarázni, melyek azok a kérdések, melyek államtitkokat képeznek. Számtalan parancs-nok és politikai munkás tart rendszeresen az éberségről előadásokat a szol-gálat különböző feltételeivel kapcsolatban, így — az ő kötelezettségeivel, a katonák magatartásával kapcsolatban szolgálatban és szol-gálaton kívül.

Az utóbbi időben több könyv jelent meg, melyek leleplezték az orszá-gunk területén működő idegen kémek aljas és alattomos intrikáit, pld.: Annabella Bucar: „Az igazság az amerikai diplomáttal kapcsolatban“, Ralph Parker: „A béke elleni összeesküvés“, stb. Az e fajta könyvek széles-körü ismertetése segítségére van a katonáknak az ellenség felismerésében és óvatosságra tanítja őket az emberekkel való beszélgetésekben, levele-zésben és kölcsönös viszonyban, stb.

Ez a nevelő munka azonban csak akkor lesz eredményes, ha a parancs-nok fáradhatatlanul megköveteli, hogy az alosztálynál a szabályzatnak megfelelő rend uralkodjék.

A Szovjet Fegyveres Erőknél nagy jelentőségük van a pozitív példák-nak. Az élenjárókhoz hasonlítani, a legjobbak tapasztalatait eltanulni — a szovjet ember egyik hazafias tradíciójává vált. Minden csapatnál, bármely alosztálynál sok élkatonát találhatunk, akik a katonai, politikai és technikai ismeretek terén komoly eredményeket értek el.

A N-szki alakulatnál igen jó híre van A. B. katonának, aki parancsnokai részéről több, mint 20 ízben részesült elismerésben. Megdícsérték őt az őrszolgálatban tanúsított éberségéért, a fegyverek példamutató megóvásáért, lövészetben való kiválóságáért és egyéb katonai érdemekért. A parancsnokok, politikai munkások B-nak a tanulásban elért eredményeinek ismertetésekor külön kiemelik, ami ezt a kétségtelenül fegyelmezett élkatonát jellemzi — az eskü iránti határtalan hűséget és az esküben foglalt követelmények mindenkor szigorú betartását.

A kiképzésben legjobbak eredményei, a legjobb alosztály tapasztalatai mindenkor hajtóerőként hatnak a katonák tömegeire és lelkesítik őket harcászati, politikai és technikai tudásuk továbbfejlesztésére, valamint fegyelmeztségük fokozására.

Igen fontos, hogy a katonáknak a katonai eskü követelményeinek szellemében való nevelése ne csupán különböző előadásokon, hanem egyénenkinti állhatatos és türelmes munkával is történjék. Ebben a munkában is igen nagy szerepe van a parancsnokoknak és a politikai munkásoknak, akik az alárendeltjeik tanítói és nevelői.

Minden tiszt tudja saját tapasztalatából, milyen befolyást és hatást gyakoroltak rá annak idején a parancsnokok és politikai munkások, akik őt a tanulásban és a szolgálatban vezették, következetesen kiszélesítve tudását és kialakítva világszemléletét. A katonák mindig hálával gondolnak nevelőikre, akik a legjobb erkölcsi és harci tulajdonságokat fejlesztették ki bennük, akik segítségükre voltak hibáik kijavításában és akiktől a jó eredményekért elismerést kaptak.

A mi legjobb és legtapasztaltabb tisztjeink igyekeznek erre gondolva alárendeltjeiket olyan irányban befolyásolni, hogy tudatosítsák és megerősítsék bennük a katonai eskü sérthetetlenségét. Tisztjeink megtisztelő nevelői szerepüket nemcsak az oktatás ideje alatt —, a foglalkozásokon és harcgyakorlatokon töltik be, hanem a katonákkal való mindennapi érintkezésük közben is. Ennek a befolyásnak az eredménye annál nagyobb, minél módszeresebben és következetesebben végzik azt. A tiszt kötelessége, hogy az eskü követelményeinek szellemében világítson rá a katonák kötelezettségeire és ténykedéseiket minden esetben helyesen értékelje. (Őrszolgálat teljesítésekor, harcgyakorlatokra való előkészületek alkalmával, a napi, vagy heti munka eredményeinek a kiértékelésekor, vagy a katonával való bármilyen beszélgetés során.)

M. I. Kalinin mindig kihangsúlyozta annak szükségességét, hogy az eskü lényegét, a szabályzatokat, a Fegyveres Erők tradícióit mélyen és egyben szemléltetően világítsuk meg. „Pld. vegyük a fegyelmet — mondotta. Ha azt akarják, hogy a vöröskatona és vöröstengerész gondolkodásmódja kommunista legyen, rá kell mutatni arra, hogy a fegyelem nem magáért a fegyelemért fontos, nem ez a lényege, hanem az, hogy segítséget nyújt az ellenség elleni harcban. Az állhatatosság nem öncél, hanem nehéz helyzetekben a csapatot megkíméli a nagyobb veszteségtől.”

Ez az útmutatás is óva inti tisztjeinket, nehogy alárendeltjeiket felületesen neveljék.

Előfordul, hogy ennél, vagy annál a katonánál csökken a tanulási kedv, kedvetlenség tapasztalható a szolgálati kötelezettségek teljesítésében. Ilyen esetekben be szokták rendelni az illetőt, megteszik észrevételeiket, néha meg is büntetik. De vajjon helyesen járnak-e el ilyen esetekben a tisztek, bátran foglalkoznak-e az ilyen jelenségek eredetével és megtesznek-e min-

dent annak az érdekében, hogy emeljék a katona öntudatát s hogy ezzel egyben meg is szüntessék az e fajta vétségek elkövetésének lehetőségét a jövőben?

Az egyik alosztálynál egy katona eltávozásáról visszatérve nem jelentette az alosztályparancsnoknak, hogy egy tisztől azért, mert nem tisztelgett figyelmeztetést kapott. Amikor ez az alosztály tudomására jutott, a szakaszparancsnok fegyelmi fenyítést szabott ki a katonára. Természetesen helyesen járt el, de mégsem tett meg mindent, amit ezen a téren a nevelés megkövetelt volna. Nem hívta fel a katona figyelmét a katona eskü követelményeire, melyek arra kötelezik a katonát, hogy legyen becsületes, igazmondó, fegyelmezett és udvarias. Az ilyen erkölcsi hatás nélküli fegyelmi fenyítés tulajdonképpen nem éri el teljes mértékben a nevelő célját.

Az a tiszt, aki az eskü szellemében való módszeres neveléssel oktatja alárendeltjeit, figyelemreméltó példát mutat saját segítőinek, a tiszteteknek, akik legközelebb állnak a katonákhoz. A tisztetek hivatottak arra, hogy állhatatosan fejlesszék a katonákban a becsületesség és bátorság érzését, felelőtlenségét, a katonai ügyek iránti szeretetet, éberséget, fizikai szívósságot és állandó harckészséget. Az alakulatoknál a tisztetek részére különleges értekezleteket tartanak, amelyeken a nevelői munka tapasztalatait kicserélik egymás között. Így fokozzák nevelői készségüket. A parancsnokok számára a tisztetek útján nyílik lehetőség az egész személyi állományra való befolyásuk megerősítésére. A politikai és katonai nevelés terén a parancsnok megbízható segítője a Pártszervezet és a Komszomol. A kommunistáknak és komszomoltagoknak, mint a legöntudatosabb és legaktívabb élkatonáknak, kötelességük nap mint nap egészséges befolyást gyakorolni bajtársaikra, buzdítani őket az eskü kifogástalan teljesítésére. Ez úgy érhető el legjobban, ha jó példával járnak elől a katonai kötelezettségek teljesítésében. Azonban a kommunisták és komszomolcok vezető szerepe nem csupán arra kötelezi őket, hogy ők maguk legyenek fegyelmezettek, hanem állandó meggyőzéssel kell segíteniök bajtársaiknak, hogy azok megértsék feladatukat. Állandóan a katonák között tartózkodva és jól ismerve mindegyiket a kommunistáknak és komszomolcoknak tág terük nyílik az ilyen erkölcsi befolyásra. Mindezt annál jobban meg lehet valósítani, minél jobban támaszkodnak a parancsnokok a párt- és komszomol-szervezetekre.

Sajnos, egyes alosztályparancsnokok hajlamosak arra, hogy a párt és komszomol-szervezetekhez való viszonyukat csak formálisan fogják fel, és feladatukat kizárólag abban lássák, hogy a gyűléseken, vagy értekezleteken felszólaljanak. A helyes az, ha a parancsnokok állandóan fenn tartják az érintkezést a párt és komszomol szervezetek tömegmunkájával, segítenek e szervezetek vezetőinek, útmutatásokat adnak, hogy milyen kérdések aktuálisak, melyik katonával kellene beszélni, kinek és miben kellene segíteni. A parancsnokok vegyenek részt a kommunistákkal és komszomolcokkal együtt az alosztálynál folyó politikai nevelő munka eredményeinek kiértékelésében. A parancsnok hallgassa meg figyelemmel a javaslatokat és megjegyzéseket.

Minden parancsnoknak, aki megfontoltan alkalmazza a politikai nevelő munka összes eszközeit, és hozzáértéssel támaszkodik a tisztetekre, a Párt és a Komszomol-szervezetekre, meg van a lehetősége nagy eredmények elérésére a politikai nevelőmunka, valamint a katonai kiképzés terén, és ezzel egyidejűleg biztosítja az alosztály feladatainak példás végrehajtását.